

۷	فصلنامه سینما	۴۸۱	مقاله علمی-تحقیقی در باب سینما	۱۵۶
۱۲۱	فصلنامه سینما	۱۲۱	نویسه /	۱۵۷
۲۶۱	فصلنامه سینما	۲۶۱	فصلنامه سینما	۱۵۸
۵۶۱	فصلنامه سینما	۵۶۱	فصلنامه سینما	۱۵۹
۷۲۱	فصلنامه سینما	۷۲۱	فصلنامه سینما	۱۶۰
۱۰۱	فصلنامه سینما	۱۰۱	فصلنامه سینما	۱۶۱
۱۰۵	فصلنامه سینما	۱۰۵	فصلنامه سینما	۱۶۲
۱۰۷	فصلنامه سینما	۱۰۷	فصلنامه سینما	۱۶۳
۱۰۹	فصلنامه سینما	۱۰۹	فصلنامه سینما	۱۶۴
۱۱۳	فصلنامه سینما	۱۱۳	فصلنامه سینما	۱۶۵
۱۱۷	فصلنامه سینما	۱۱۷	فصلنامه سینما	۱۶۶
۱۲۱	فصلنامه سینما	۱۲۱	فصلنامه سینما	۱۶۷
۱۲۴	فصلنامه سینما	۱۲۴	فصلنامه سینما	۱۶۸
۱۲۷	فصلنامه سینما	۱۲۷	فصلنامه سینما	۱۶۹
۱۳۱	فصلنامه سینما	۱۳۱	فصلنامه سینما	۱۷۰
۱۳۴	فصلنامه سینما	۱۳۴	فصلنامه سینما	۱۷۱
۱۳۶	فصلنامه سینما	۱۳۶	فصلنامه سینما	۱۷۲
۱۴۷	فصلنامه سینما	۱۴۷	فصلنامه سینما	۱۷۳
۱۴۹	فصلنامه سینما	۱۴۹	فصلنامه سینما	۱۷۴
۱۵۱	فصلنامه سینما	۱۵۱	فصلنامه سینما	۱۷۵
۱۵۵	فصلنامه سینما	۱۵۵	فصلنامه سینما	۱۷۶
۱۵۸	فصلنامه سینما	۱۵۸	فصلنامه سینما	۱۷۷
۱۶۰	فصلنامه سینما	۱۶۰	فصلنامه سینما	۱۷۸
۱۶۲	فصلنامه سینما	۱۶۲	فصلنامه سینما	۱۷۹
۱۶۵	فصلنامه سینما	۱۶۵	فصلنامه سینما	۱۸۰
۱۷۵	فصلنامه سینما	۱۷۵	فصلنامه سینما	۱۸۱
۱۷۷	فصلنامه سینما	۱۷۷	فصلنامه سینما	۱۸۲
۱۷۹	فصلنامه سینما	۱۷۹	فصلنامه سینما	۱۸۳
۱۸۲	فصلنامه سینما	۱۸۲	فصلنامه سینما	۱۸۴
۱۸۴	فصلنامه سینما	۱۸۴	فصلنامه سینما	۱۸۵
۱۸۶	فصلنامه سینما	۱۸۶	فصلنامه سینما	۱۸۶

فهرست

مقدمه گردآورنده بر چاپ دوم	هفت
یادداشت گردآورنده	نه
بخش اول: کلیات (مقاله‌ها و گفتگوها درباره سینمای مهرجویی)	۱
ردپای داریوش مهرجویی در آثار سه گانه او/ عباس هاشمی	۳
عامل اقتباس در سینمای مهرجویی/ امید روشن ضمیر	۸
روشنفکران فیلمهای مهرجویی/ تهماسب صلح جو	۱۳
با مهرجویی در دنیای مهرجویی/ جمشید اکرمی	۱۵
گاو، آقای هالو، پستیچی و سینمای مؤلف/ گفتگوی قلی زاده با مهرجویی	۲۳
از الماس ۳۳ تا دایره مینا/ گفتگوی صابری با مهرجویی	۳۰
درباره سفر به سرزمین رمبو، الموت و هامون/ گفتگوی زراعتی با مهرجویی	۳۶
بخش دوم: فیلمها (مقاله‌ها، نقدها، گفتگوها)	۵۱
۱ الماس ۳۳	۵۱
خلاصه داستان	۵۳
بررسیهای کوتاه	۵۵
۲ گاو	۵۷
خلاصه داستان	۵۹
گاو، درجهای دیگر به سوی نور/ پرویز دوایی	۶۱
گاو، سینمایی دیگر در سینمای ما/ پرویز نوری	۶۴
گاو، در یک قدمی یک فیلم فوق العاده/ هوشنگ کاووسی	۶۷
تمایلی فلسفی/ میهن بهرامی	۶۹
گاو، یک فیلم برگزیده و قابل ارائه در بازارهای جهانی/ هوشنگ حسامی	۷۲
بررسیهای کوتاه	۷۵
۳ آقای هالو	۸۱
خلاصه داستان	۸۳
آقای هالو، فیلمی که .../ جمشید ارجمند	۸۵
آقای هالو، کمدی انسانی/ پرویز نوری	۸۸
درباره آقای هالو/ جمال امید	۹۰

درباره آقای هالو/ فریدون معزی مقدم	۹۲
درباره آقای هالو/ بیژن خرسندی	۹۵
آقای هالو، صدقاتی گمشده در جنگل آسفالت/ کوروش سرور	۹۹
بررسیهای کوتاه	۱۰۱
۴ پستیچی	۱۰۵
خلاصه داستان	۱۰۷
پستیچی، آنچنان که من دیده‌ام/ ناصر ایرانی	۱۰۹
پستیچی، فیلمی البته متفاوت - و بویژه .../ هوشنگ کاووسی	۱۱۳
تضادهای اجتماعی در فیلم پستیچی/ بهزاد عشقی	۱۱۷
درباره پستیچی/ پرویز دوایی	۱۲۱
درباره پستیچی/ ژاله مهدوی	۱۲۴
ارزشهای حقیقی و پستیچی/ فریدون معزی مقدم	۱۲۷
پستیچی، جهشی بزرگ برای فیلمسازی آگاه/ وحید قربانی مطلق	۱۳۱
درباره پستیچی/ هوشنگ حسامی	۱۳۴
بررسیهای کوتاه	۱۳۶
۵ دایره مینا	۱۴۷
خلاصه داستان	۱۴۹
شعاع جذبه و جنون در دایره‌های بسته/ زاون	۱۵۱
دایره مینا، برش واقعی از زوایای اجتماعی/ محسن سیف	۱۵۵
درباره دایره مینا/ هوشنگ حسامی	۱۵۸
رستگاری از دست رفته/ بیژن امکانیان	۱۶۰
درباره دایره مینا/ اودایان گویتا	۱۶۲
بررسیهای کوتاه	۱۶۵
۶ مدرسه‌ای که می‌رفتیم	۱۷۵
خلاصه داستان	۱۷۷
در توضیح قدرت تطابق/ شاهرخ دولکو	۱۷۹
فراسوی نیک و بد/ جواد طوسی	۱۸۲
در گذر زمان/ حمیدرضا صدر	۱۸۴
حیاط پستی مدرسه انوشیروان دادگر/ کوکب هدایت	۱۸۶

۷ سفر به سرزمین رمبو	۱۸۹
خلاصه فیلمنامه	۱۹۱
بررسیهای کوتاه	۱۹۳
بخشی از فیلمنامه سفر به سرزمین رمبو	۱۹۵
۸ اجاره نشین‌ها	۱۹۷
خلاصه داستان	۱۹۹
گفتگوی جمعی با داریوش مهرجویی درباره اجاره نشین‌ها	۲۰۱
اجاره نشین‌ها، مجموعه پیچیده‌ای از ... / جمال حاج آقامحمد	۲۳۰
اجاره نشین‌ها، تصویری کوچک از دنیای بزرگ / مهران رهسپار	۲۳۳
اجاره نشین‌ها، دو فیلم با یک پلیت / مسعود پورمحمد	۲۳۶
تردیدهای مهرجویی در انتخاب روالی جسورانه / نازنین مفخم	۲۳۸
اجاره نشین‌ها و مهرجویی، حافظ سینمای ایران / ا. تهامی	۲۴۱
اجاره نشین‌ها، فیلمی که شاد نیست، اما می‌خنداند / محمد آقازاده	۲۴۳
بررسیهای کوتاه	۲۴۵
۹ شیرک	۲۴۹
خلاصه داستان	۲۵۱
گفتگو با داریوش مهرجویی درباره شیرک / احمد طالبی نژاد	۲۵۳
شیرک، تجدیدنظر طلبی بنیادی یا تاکتیکی / جواد طوسی	۲۶۳
نگاهی ویژه در فیلم شیرک / عبدالله اسفندیاری	۲۶۶
تردیدها / خسرو دهقان	۲۶۹

۲۷۱	سفر به سرزمین رمبو
۲۷۲	خلاصه فیلمنامه
۲۷۳	بررسیهای کوتاه
۲۷۵	بخشی از فیلمنامه سفر به سرزمین رمبو
۲۷۹	۸ اجاره نشین‌ها
۲۸۱	خلاصه داستان
۲۹۱	گفتگوی جمعی با داریوش مهرجویی درباره اجاره نشین‌ها
۲۹۸	اجاره نشین‌ها، مجموعه پیچیده‌ای از ... / جمال حاج آقامحمد
۳۰۵	اجاره نشین‌ها، تصویری کوچک از دنیای بزرگ / مهران رهسپار
۳۱۱	اجاره نشین‌ها، دو فیلم با یک پلیت / مسعود پورمحمد
۳۱۴	تردیدهای مهرجویی در انتخاب روالی جسورانه / نازنین مفخم
۳۱۸	اجاره نشین‌ها و مهرجویی، حافظ سینمای ایران / ا. تهامی
۳۲۱	اجاره نشین‌ها، فیلمی که شاد نیست، اما می‌خنداند / محمد آقازاده
۳۲۴	بررسیهای کوتاه
۳۲۷	۹ شیرک
۳۳۰	خلاصه داستان
۳۳۴	گفتگو با داریوش مهرجویی درباره شیرک / احمد طالبی نژاد
۳۳۷	شیرک، تجدیدنظر طلبی بنیادی یا تاکتیکی / جواد طوسی
۳۳۹	نگاهی ویژه در فیلم شیرک / عبدالله اسفندیاری
۳۴۲	تردیدها / خسرو دهقان

مقدمه گردآورنده بر چاپ دوم

بیش از یک دهه از چاپ اول این کتاب می‌گذرد. چاپ دوم، با عنوان داریوش مهرجویی، نقد آثار [از الماس ۳۳ تا هامون] به همت نشر هرمس منتشر می‌شود که دنباله آن [داریوش مهرجویی، نقد آثار: از بانو تا مهمان مامان، گردآورندگان: علیرضا قره‌شیکلو و مهدی وفایی] را در سال ۱۳۸۵ انتشار داده و نشر فیلمنامه‌های مهرجویی را هم در برنامه کار خود دارد.

در حروفچینی مجدد جلد اول، گردآورنده و ناشر به این نتیجه رسیدند که چون قرار است فیلمنامه‌های کارگردان انتشار یابد، بهتر است نمونه‌های فیلمنامه‌ها که در پایان هر بخش آمده بود، از این چاپ برداشته شود. همچنین فیلم‌شناسی و کتاب‌شناسی مهرجویی هم در این چاپ حذف شده، زیرا به روز شده آن در داریوش مهرجویی، نقد آثار: از بانو تا مهمان مامان چاپ شده است. ضمن اینکه مقاله‌های کوتاه (ریویوها)، مطالبی را که بیشتر در پی معرفی و توصیف فیلم هستند تا نقد آن، و مطالبی را که در نشریات مختلف بدون ذکر نام نویسنده آمده‌اند، از مقالات اصلی جدا کرده‌ایم و در انتهای بخشهای مربوط به هر فیلم، تحت عنوان «بررسیهای کوتاه» آورده‌ایم.

در بازخوانی نوشته‌های گردآوری شده، به این نتیجه رسیدیم که برخی نوشته‌ها شاید ارزش آمدن در این مجموعه را نداشته باشد، زیرا آنها را نقد نمی‌توان نامید. اما از حذف آن مطالب چشم پوشیدم، زیرا به هر حال وضعیت نقد فیلم در دهه‌های [اواخر] چهل، پنجاه و شصت مطبوعات سینمایی و غیرسینمایی ایران را نشان می‌دهند. سعی کنم گفتگو که در فیلمنامه ملی موجود

در بازخوانی مطالب این کتاب، بویژه گفتگوها، نکته جالب و عبرت‌انگیزی هم به نظر رسید و آن بردباری و متانت داریوش مهرجویی بود که البته نتیجه آگاهی و اعتمادبه‌نفس این هنرمند خوب سینمای ایران است. تحمل مهرجویی در شنیدن انتقادها [حتی نامنصفانه و مغرضانه] و نیز دشواریها، فشارها و مرارت‌های حاشیه‌ای در کار فیلمسازی، می‌تواند برای هنرمندان جوان درس خوبی باشد. این توان تاب آوردن، بردباری و متانت - گاه، دیده و شنیده‌ام که - به «خونسردی» و «بی‌خیالی» تعبیر شده است. مهرجویی تاکنون نشان داده که فیلمسازی است هنرمند، توانا، اندیشمند و مسلط بر کار؛ و چون خود و تواناییهایش را خوب شناخته و می‌شناسد، مهم برایش ادامه دادن است و همچنان کار کردن؛ به رغم همه نیش و نوش‌های دوستان و دشمنان ...

همان‌طور که در مقدمه چاپ اول اشاره کرده‌ام، شادمانم که گردآوری و آماده کردن این کتاب موجب دوستی صمیمانه و همدلی من با داریوش مهرجویی شد. اگرچه در این سالها سعادت دیدارش کمتر نصیب شده، همیشه کارهایش را با علاقه دنبال کرده‌ام و واقعاً خوشحالم که هنوز هم کوشا و پرتوان کار می‌کند و با هر کارش بر غنای فرهنگ و هنر ایران می‌افزاید. گذشت بیش از یک دهه، بویژه با توجه به آخرین فیلمی که در این مجموعه آمده (هامون) که از مهمترین کارهای داریوش مهرجویی است)، ارزش، تأثیرگذاری و ماندگاری آثار او را نشان داده است.

آرزو داشتم جلد دوم این کتاب را هم من گردآوری کنم تا باز فرصتی پیش بیاید که با مهرجویی درباره فیلمهایش به گفتگو